

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

18 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecător

Svetlana Novac

Judecătorii:

Tatiana Vieru, Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru, Valentina Clevadi

examinînd chestiunea privind examinarea recursului declarat de către Balan Vladimir,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Mantaluța Constantin împotriva lui Balan Vladimir cu privire la revindecarea bunului și repararea prejudiciului moral, cererea reconvențională depusă de către Balan Vladimir împotriva lui Mantaluța Constantin și Inspectorul de Stat pentru Supraveghere Tehnică „Intehagro” cu privire la anularea certificatului tehnic de înregistrare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014 prin care apelul depus de către Balan Vladimir a fost respins, hotărârea Judecătoriei Criuleni din data de 24 iulie 2014 a fost menținută,

c o n s t a ț ă:

La data de 25 iulie 2013 Mantaluța Constantin a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Balan Vladimir cu privire revendicarea bunului, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul Mantaluța Constantin indică că, în perioada anilor 2007- 2008 acesta aflîndu-se la muncă în Federația Rusă i-a transmis spre folosință pârâtului Balan Vladimir cultivatorului de marcă „KPN-5”, anul producerii 1992, fără numărul de înmatriculare, de culoare roșie.

Revenind în țară în anul 2012, reclamantul Mantaluța Constantin i-a cerut pârâtului Balan Vladimir să-i restituie cultivatorul, însă ultimul a refuzat, cauzându-i astfel, o daună materială în mărime de 100 000 lei și morală de 50 000 lei.

Solicită reclamantul Mantaluța Constantin restituirea cultivatorului de marcă „KPN-5”, anul producerii 1992, fără număr de înmatriculare, de culoare roșie și încasarea de la pârâtul Balan Vladimir în beneficiul său a prejudiciului material în mărime de 100 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei.

La data de 26 mai 2014 reprezentantul pârâtului Balan Vladimir, avocatul Grigore Plăcintă a depus cerere reconvențională împotriva lui Mantaluța Constantin și Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere tehnică „Intehagro” cu privire la anularea certificatului, în care indică că, Mantaluța Constantin a prezentat certificat de înmatriculare a cultivatorului de model „KPN-5” pe numele său, care consideră că a fost întocmit ilegal din motiv că, acesta nu a prezentat în ședința de judecată probe, care să confirme cu certitudine că cultivatorul îi aparține.

Solicită reprezentantul pârâtului Balan Vladimir, anularea certificatului tehnic de înmatriculare a cultivatorului de marca “KPN-5”, anul 1992 pe numele reclamantului Mantaluța Constantin eliberat la data de 27 iunie 2012 și încasarea cheltuielilor de judecată în beneficiul pârâtului Balan Vladimir.

Prin hotărârea judecătoreiei Criuleni din 24.07.2014, a fost admisă acțiunea lui Balan Vladimir. S-a recunoscut nul Certificatul tehnic de înmatriculare nr.0021076 din 27 iunie 2012 a cultivatorului „ KPN – 5”, fără număr de înmatriculare după Mantaluța Constantin. S-a admis acțiunea lui Mantaluța Constantin, s-a revendicat de la Balan Vladimir în beneficiul lui Mantaluța Constantin bunul: cultivatorul de marca „KPN -5” , anul producerii 1992, fără număr de înmatriculare. S-a încasat de la Mantaluța Constantin în beneficiul lui Balan Vladimir cheltuieli de judecată în sumă de 100 lei, s-a încasat de la Balan Vladimir în beneficiul lui Mantaluța Constantin suma de 2360 lei, dintre care prejudiciul moral în sumă de 1 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 360 lei.

La 22.08.2014, Balan Vladimir a declarat apel împotriva hotărârii judecătoreiei Criuleni din 24.07.2014, solicitând casarea acesteia, cu expedierea cauzei la o nouă examinare în instanța de fond.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014 apelul depus de către Balan Vladimir a fost respins, hotărârea Judecătoreiei Criuleni din data de 24 iulie 2014 a fost menținută.

La data de 17 ianuarie 2015 Balan Vladimir a declarat recurs, în termen legal, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014 cu trimiterea la rejudecare în instanța de apel

În motivarea amplă a recursului, recurentul a indicat în esență că, decizia Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2014 este pasibilă de a fi casată pe motivul încălcării normelor de drept material.

Consideră că, instanța de apel, ca și instanța de fond, nu a luat în considerație circumstanțele cazului, confirmate prin probe, că Mantaluța Constantin cere cultivatorul asamblat de Balan Vladimir.

Menționează, că instanța de apel, nu s-a expus nici în privința cererii de efectuare a expertizei, indicată în cererea de apel a lui Balan Vladimir, pentru a determina, care cultivator și care piese din cultivator aparțin acestuia, și care lui Mantaluța Constantin. Fiind astfel încălcate prevederile art.240 și al.5 a art.241 CPC.

În același timp instanța de apel la adoptarea deciziei s-a bazat în drept pe alin (1), art.220 Cod civil și pe alin (1), art. 1392 CC, indicând că bunul dobândit fără justă cauză trebuie să fie restituit în natură.

Consideră recurentul că instanțele de judecată inferioare, au interpretat eronat legea, încălcând al.2 lit. c), art.432 CPC RM, deoarece prevederile date se aplică pentru restabilirea dreptului proprietarului în cazul atentării la proprietatea.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, verificând temeinicia depunerii cererii de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul întemeiat și posibil de a fi admis cu casarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel în partea admiterii acțiunii privind revendicarea bunului din posesie străină, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu prevederile art.434 alin.(1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din materialele dosarului, instanța de recurs constată că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 18 noiembrie 2014 (f.d.173).

Recursul a fost declarat la 17 ianuarie 2015, astfel, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termenul stabilit de lege, dat fiind faptul că Balan Vladimir a primit copia deciziei la data de 05.12.2014 conform avizului de recepție (f.d 194).

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Astfel instanța de recurs a stabilit că la data de 25 iulie 2013 Mantaluța Constantin a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Balan Vladimir cu privire la îmbogățirea fără justă cauză, revendicarea bunului și încasarea prejudiciului moral (f.d 3-4).

La data de 26 mai 2014 Balan Vladimir a depus cerere reconvențională împotriva lui Mantaluța Constantin și Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere tehnică „Intehagro” cu privire la anularea certificatului tehnic de înmatriculare nr. 0021076 din 27 iunie 2012 (f.d 60-62).

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii a acțiunii lui Bălan Vladimir. S-a recunoscut nul Certificatul tehnic de

înmatriculare nr.0021076 din 27 iunie 2012 a cultivatorului „ KPN – 5”, fără număr de înmatriculare după Mantaluța Constantin. S-a admis acțiunea lui Mantaluța Constantin, s-a revendicat de la Balan Vladimir în beneficiul lui Mantaluța Constantin bunul: cultivatorul de marca „KPN -5” , anul producerii 1992, fără număr de înmatriculare. S-a încasat de la Mantaluța Constantin în beneficiul lui Balan Vladimir cheltuieli de judecată în sumă de 100 lei. S-a încasat de la Balan Vladimir în beneficiul lui Mantaluța Constantin suma de 2360 lei, dintre care prejudiciul moral în sumă de 1 000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 1 360 lei (f.d 126-127).

Pentru a emite soluția enunțată, instanța de fond a reținut că, potrivit art. 1392, alin (1) CC al RM , bunul dobândit ilicit trebuie să fie restituit în natură.

Aceeași soluție a fost reținută și de către instanța de apel.

Verificând argumentele recursului coroborat circumstanțelor de drept pe care este întemeiată decizia instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele inferioare au dat o apreciere incorectă pretențiilor deduse judecării privind revendicarea bunului, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, adoptând în această parte o hotărâre ilegală și neîntemeiată.

Potrivit art. 117 alin. (1) și (2) CPC al RM, probe în pricini civile sînt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

La speța în cauză instanța de recurs reține că Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 08.11.1999 prevede că în calitate de documente ce confirmă dreptul de proprietate asupra tehnicii se prezintă actul de primire-predare a fondurilor cu stabilirea cotei valorice eliberate proprietarului precum și extrasul din procesul verbal al adunării generale a grupelor de proprietari privitor la repartizarea cotei valorice.

Instanța de recurs reține că din materialele dosarului la cauză rezultă că, certificatul tehnic de înmatriculare a mașinii agricole a fost eliberat în temeiul Adeverinței eliberate de Primăria s.Izbiște, r-ul Criuleni în care s-a stabilit că cultivatorul de marca „ KPN 5” urmează a fi înregistrat după Mantaluța Constantin. (f.d 43).

Instanța de recurs consideră că acest document nu confirmă legalitatea procedurii de înregistrare a cultivatorului de marca „ KPN 5”, asupra lui Mantaluța Constantin.

De asemenea acest fapt rezultă și din procesul-verbal de distribuire a cotelor valorice, or în lista patrimoniului destinat distribuirii în natură a proprietarilor cotei- părți valorice din întreprinderea agricolă, nu este indicat cultivatorul de marca „ KPN 5” (f.d 49).

Totodată asupra legalității înregistrării cultivatorului s-a expus Inspectoratul de Stat „Intehagro” care a stabilit faptul încălcării regulii de înregistrare prin necorespunderea datelor tehnice, înscrise în certificatul tehnic de înmatriculare (f.d 97), în urma căruia s-a decis anularea înregistrării cultivatorului de marca „ KPN 5” , efectuată la data de 27.06.2012.

Potrivit art. 217 CC, nulitatea absolută a actului juridici poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual.

Respectiv, Colegiul civil, comercial și administrativ reține că instanțele inferioare corect și legal au decis anularea certificatului tehnic de înregistrare a cultivatorului de marca KPN 5, or certificatul tehnic de înregistrare eliberat în baza adeverinței de distribuire a cotei valorice nu corespunde cerințelor și regulilor de înmatriculare și nu confirmă dreptul de proprietate a lui Mantaluța Constantin asupra vehiculului, în cazul în care ultimului acest bun nu i-a fost atribuit ca cotă valorică.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reiterează că, alte înscrisuri care să confirme dreptul de proprietate asupra cultivatorului de marca KPN 5, Mantaluța Constantin nu a prezentat.

De asemenea se reține că Hotărârea Guvernului nr. 1047 din 08.11.1999 prevede că tehnica agricolă se supune înregistrării de stat, or dreptul de proprietate asupra acesteia nu se confirmă în baza declarațiilor martorilor.

Totodată, instanța apreciază ca din înscrisurile anexate la materialele dosarului s-a constatat cu certitudine că cultivatorul de marca „ KPN 5” s-a aflat în posesia lui Balan Vladimir.

Or, potrivit art. 374, alin (1) CC , proprietarul este în drept să-și revendice bunurile aflate în posesiunea nelegitimă a altuia, or Mantaluța Constantin urma să prezinte instanțelor de judecată dovezile care să confirme dreptul de proprietate asupra cultivatorului de marca KPN 5.

Privitor la cerința încasării prejudiciului moral, reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs relevă că atât prima instanță cât și instanța de apel, neîntemeiat au încasat prejudiciu moral în sumă de 1000 de lei în beneficiul lui Mantaluța Constantin.

Or, potrivit art. 1422, alin (1) CC, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Obiectul litigiului în cauză este revindecarea bunului, acțiune ce atentează la dreptul de proprietate , iar în cadrul litigiilor de genul dat legea nu prevede repararea prejudiciului moral.

Referitor la cerința încasării cheltuielilor de judecată, instanța de recurs indică că, conformitate cu art.94 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârîtului proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. În cazul mai multor reclamânți sau pârîți, aceștia sînt obligați să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, în funcție de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei.

În circumstanțele relevate și conform normelor de drept material enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, reieșind din faptul că acțiunea se respinge, urmează să fie respinsă și cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1360 lei

Reieșind din cele expuse, Colegiul consideră că instanțele inferioare, prin stabilirea circumstanțelor pricinii, aplicarea și interpretarea normelor de drept material și procedural, neîntemeiat a pronunțat soluția privind admiterea acțiunii înaintate de Mantaluța Constantin privind revendicarea bunului din posesie nelegitimă.

Prin urmare, ținînd cont de faptul că, decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, iar argumentele invocate de către recurent sînt întemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa hotărârea primei instanțe și deciziei instanței de apel în partea admiterii acțiunii de revendicare a bunului, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit.b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Balan Vladimir.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Criuleni din 24 iulie 2014, adoptate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Mantaluța Constantin împotriva lui Balan Vladimir cu privire la revindicarea bunului și repararea prejudiciului moral, cererea reconvențională depusă de către Balan Vladimir împotriva lui Mantaluța Constantin și Inspectorul de Stat pentru Supraveghere Tehnică „Intehagro” cu privire la anularea certificatului tehnic de înregistrare, în partea revendicării bunului din posesie nelegitimă, încasării prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri, prin care:

Se respinge acțiunea lui Mantaluța Constantin împotriva lui Balan Vladimir privind revendicarea bunului, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2014 și hotărârea Judecătoriei Criuleni din 24 iulie 2014 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală

Iurie Bejenaru

Valentina Clevadi